

Hodowla lasu – klasa 2 – Typologia leśna

Podział typów siedliskowych lasu – materiały dla uczniów (wg Siedliskowych podstaw hodowli lasu)

Typologia siedlisk leśnych – dział siedliskoznawstwa, nauka o typach siedlisk leśnych zajmująca się badaniami porównawczymi, charakterystyką, podziałem i wyróżnianiem siedlisk leśnych oraz ich oceną, głównie pod kątem przydatności hodowlano-leśnej.

Typ siedliskowy lasu (typ siedliska leśnego) – podstawowa jednostka w systemie klasyfikacji siedlisk leśnych, obejmująca powierzchnie leśne o zbliżonych warunkach siedliskowych wynikających z żyzności i wilgotności gleb. Obszary należące do tego samego typu siedliskowego lasu wykazują podobne zdolności leśno-produkcyjne i przydatność dla hodowli lasu.

Wariant uwilgotnienia – jednostka niższego rzędu, wyróżniana w ramach typu siedliskowego lasu w celu uściślenia stosunków wilgotnościowych siedliska.

Typ lasu – jednostka wyróżniana w ramach typu siedliskowego lasu, obejmująca płaty lasu z właściwym dla nich względnie trwałym składem i strukturą drzewostanu oraz innych warstw roślinności. Wskazuje on ogólny cel hodowlany, wynikający z roli lasotwórczej gatunków drzew na danym siedlisku.

Gatunki różnicujące runa - gatunki, których obecność pozwala na postawienie diagnozy siedliskowej. Gatunki te w danym typie siedliskowym lasu znajdują minimum warunków ekologicznych niezbędnych do życia i w ten sposób odróżniają siedliska żyźniejsze od uboższych lub wilgotniejsze od mniej wilgotnych.

Gatunki częste runa tworzą główne tło runa w danym typie siedliskowym lasu; mogą występować także na innych siedliskach.

Potencjalna produktywność siedliska (naturalne możliwości produkcyjne siedliska) – zdolność produkcyjna siedliska w stanie zbliżonym do naturalnego. W praktyce leśnej określana jest dla drzewostanów o składzie gatunkowym **właściwym dla siedliskowego typu lasu**, na podstawie przeciętnego rocznego przyrostu sumarycznej produkcji miąższości drzewostanu w całym okresie jego życia. Może być także wyrażana wielkością rocznej produkcji biomasy (nadziemnej i podziemnej).

Aktualna produktywność siedliska (aktualne możliwości produkcyjne) zdolność produkcyjna siedliska w jego aktualnym stanie, określana w praktyce leśnej na podstawie przeciętnego rocznego przyrostu sumarycznej produkcji miąższości aktualnego drzewostanu; może być określana także wielkością rocznej produkcji biomasy (nadziemnej i podziemnej).

Aktualna produktywność siedliska równa jest potencjalnej produktywności jedynie w przypadku siedlisk w stanie naturalnym i zbliżonym do naturalnego z właściwym dla nich składem gatunkowym drzewostanów o pełnym zadrzewieniu. Aktualna zdolność produkcyjna siedliska są to możliwości produkcyjne siedliska w jego aktualnym stanie – naturalnym, bądź zmienionym antropogenicznie o obniżonej (niekiedy podwyższonej) urodzajności.

Rozpoznawanie i kwalifikowanie siedlisk leśnych, przeprowadza się na powierzchniach siedliskowych, które dzieli się na podstawowe i pomocnicze. Powierzchnie podstawowe różnicuje się na podstawowe typologiczne i podstawowe diagnostyczne.

Podstawowe powierzchnie typologiczne są to powierzchnie z wykształconym typowym runem i typowym drzewostanem starszych klas wieku (od IV klasy w górę), o niezbyt rozluźnionym zwarcu, z głęboką odkrywką glebową, zakładane w charakterystycznych fragmentach lasu. Powierzchnie te służą do scharakteryzowania typów siedliskowych lasu w warunkach lokalnych, z uwzględnieniem aktualnego stanu siedliska.

Podstawowe powierzchnie diagnostyczne są to powierzchnie z głęboką (do 2 m w utworach luźnych, a do 1,5 m w utworach zwięzłych) odkrywką glebową, pogłębioną ewentualnie wierceniem oraz z drzewostanem i runem w rozmaitych stadiach rozwoju.

Powierzchnie pomocnicze są to powierzchnie z płytką (do około 0,5 m) odkrywką glebową pogłębioną wierceniem (do 2 m w utworach luźnych i 1,5 m w zwięzłych), służące do ustalania zasięgu gleb i siedlisk oraz do rozpoznawania typologicznych mniejszych fragmentów siedlisk.

wzrastająca wilgotność gleby

wzrastająca troficzność (żyźność) gleby

Tabela 1. Typy siedliskowe lasu terenów nizinnych

Grupy wilgotnościowe siedlisk	Grupy żyźnościowe (troficzne) siedlisk				
	bory	bory mieszane	lasy mieszane	lasy	lasy łąkowe
suche	Bs	-	-	-	-
świeże	Bśw	BMśw	LMśw	Lśw	-
wilgotne	Bw	BMw	LMw	Lw	Ll
bagienne	Bb	BMb	LMb	Ol	OIJ

Tabela 2. Typy siedliskowe lasu terenów wyżynnych i podgórskich

Grupy wilgotnościowe siedlisk	Grupy żyźnościowe (troficzne) siedlisk			
	bory mieszane	lasy mieszane	lasy	lasy łąkowe
świeże	BMwyżśw	LMwyżśw	Lwyżśw	-
wilgotne	BMwyżw	LMwyżw	Lwyżw	Lłwyż
bagienne	-	-	-	OIJwyż

Tabela 3. Typy siedliskowe lasu terenów górskich

Piętra klimatyczno-roślinne	Grupy wilgotnościowe	Grupy żyźnościowe (troficzne) siedlisk				
		bory	bory mieszane	lasy mieszane	lasy	lasy łąkowe
Regiel górny (strefa siedlisk wysokogórskich)		BWG (BWGśw, BWGw, BWGb)	-	-	-	-
Regiel dolny (strefa siedlisk górskich)*	świeże	BGśw	BMGśw	LMGśw	LGśw	
	wilgotne	BGw	BMGw	LMGw	LGw	LlG
	bagienne	BGb	BMGb	-	-	OIJG